

משבר הקורונה – שעתם של הצעירים

ד"ר ורד תמיר

אז מיהו הדור של הבוגרים-הצעירים בישראל כיום? איך הם מתמודדים עם מגפת הקורונה ומה אנחנו יכולים ללמוד עליהם בתקופת משבר זו? במאמר זה ברצוני להתייחס למצבם של הבוגרים הצעירים בישראל בהיבטים של נורמטיביות מול סיכון בזמן משבר מגפת הקורונה כאן בישראל. התייחסותי כאן לבוגרים-צעירים בטווח הגילאים 21-30, כלומר, לאחר שירות צבאי או שירות לאומי.

אנו עוסקים רבות בגורמי סיכון ובגורמי חוסן המשפיעים על מסלולי החיים של הצעירים. בתקופה חברתית קיצונית זו ניתן ללמוד רבות על הצעירים ופועלם. אפתח בהיבטים של נורמטיביות ואתייחס לאוכלוסיית הסטודנטים בעיקר. ידוע כי גורמי חוסן כמו למשל, מצב סוציו-אקונומי בינוני-גבוה, דימוי עצמי גבוה, תמיכה משפחתית ומעורבות חברתית, מחזקים את הפרט ובזכותם הוא יהפוך לבוגר עצמאי, אפקטיבי, פרודוקטיבי, בעל ביטחון עצמי, ותושייה. בעקבות המצב, אנו רואים יותר ויותר סטודנטים לרפואה שעסוקים בהתנדבות במד"א בלקיחת דגימות, עזרה לצוותים רפואיים בבי"ח ובקופ"ח על מנת להקל על העומסים ושמירה על ילדי הרופאים. דרך נוספת שבה אנו עדים להתנדבותם של צעירים היא בעזרה לחקלאים שעובדיהם עזבו אותם במפתיע וישנם כאלה שנרתמו לעזרה בקהילתם בשיחות טלפוניות ומתן מענה לצרכים של קשישים. אלו מחוות שאנו עדים להן בעיקר בעתות משבר והן מעידות על ערכים ונורמות של נתינה, אכפתיות, תרומה לקהילה ואף חריצות.

במקביל לגורמי החוסן, ישנם גורמי סיכון כגון מצב כלכלי נמוך, דימוי עצמי נמוך, משברים במשפחה, ניסיון קודם עם המשטרה והיעדר תמיכה המסכנים את יכולתם של הצעירים לממש את פוטנציאל ההשתלבות התקינה שלהם בחיים הבוגרים באופן נורמטיבי. היינו מצפים שבתקופה זו יעלו שיעורי ההתנהגות האלימה או העבריינית של צעירים המשתייכים לאפיונים אלו, אך מעניין לראות כי מספר המקרים המדווחים לא עלה כלל ויש אף דיווחים על ירידה בשיעורי האלימות בתקופה זו הן בחיים האזרחיים והן בין כתלי בתי הסוהר.

כדי לנסות ולהסביר מצב זה, אתייחס לחברה הישראלית שבעתות משבר מוכיחה כמעט באופן סיסטמטי כי היא נוטה להתגייס ולהביע ערבות הדדית. בעבר עובדה זו באה לידי ביטוי בזמנים של איום בטחוני כמו מלחמות (מלחמת ששת הימים ב-67 ומלחמת המפרץ ב-91) או מבצעי צה"ל מאוחרים יותר כמו צוק איתן ב-2014. מצבים אלו של חוסר ודאות וסימני שאלה רבים לרוב הוכיחו כי הישראלים ידועים כקשוחים, חזקים בעלי תחושה משפחתית וקהילתית איתנה.

כמו כן, נציגי הממשל, הגורמים הרלוונטיים והתקשורת פעלו בחכמה כשהבהירו והדגישו בכל הזדמנות שהצעירים אינם בקבוצת הסיכון ורובם עמידים בפני הנגיף, אך המבוגרים בכל המשפחות, מכל מגזרי האוכלוסייה נמצאים במצב סיכון של חיים או מוות. אמירות אלו מאחדות את הצעירים ומובילות אותם להכרה כי עיקר נטל ההתמודדות נופל על כתפיהם, הם מרימים את הכפפה, מתגייסים ומגלים יוזמה ורוח התנדבות יוצאת דופן בממדיה. אמירות אלו מעמיקות את עניין השליחות ואת התחושה שעתיד כולנו בידם.

יאמר לזכותם שהם לא מאכזבים – גאוה גדולה!